

03. Dals Mølle,

10.01.01

Taars sogn, Børglum herred,
Hjørring amt.

© Den Møllehistoriske Samling, DK – 8260 Viby J.,

Matrikel no.:

Synonym:

Registrant: Bertil Larsen

Dato: 20. Juni 1966

Historiske forhold – sammendrag: (Vindmølle)

Bygningsfredning:

Billedarkiv:

Dals Møllebæk – Uggerby Aa – Tannis Bugt/Skagerak.

- **Dals Mølle** findes omtalt som eksisterende 1440.

- **Matriklen 1688** har møllen henlagt under Tidemannsholm gods (tidl. Kartoff).

- møllen var i drift som traditionelt kornmølleri med vandkraft frem til begyndelsen af 1900-tallet, mølledammen siden tørlagt.

- **Dals Mølle** ses registreret – i ukendt omfang – i det nu nedlagte Nationalmuseets Mølleudvalgs arkiv, ligesom den findes medtaget i det af Ing. Anders Jespersen, Holte, udarbejdede nummerindex (IMNI-DK, 1990-revisionen).

Adresse:

UTM: 32/567/6361 (IMNI DK – 1267)

Billedarkiv:

Kildehenvisning:

EDB-base: 03. – 10.01.01 Dals Mølle, Hjørring amt. DISK: Hjørring amt 10.01 – 07. / I.
(udskrevet: 05. Maj 2002)

Dals Mølle:

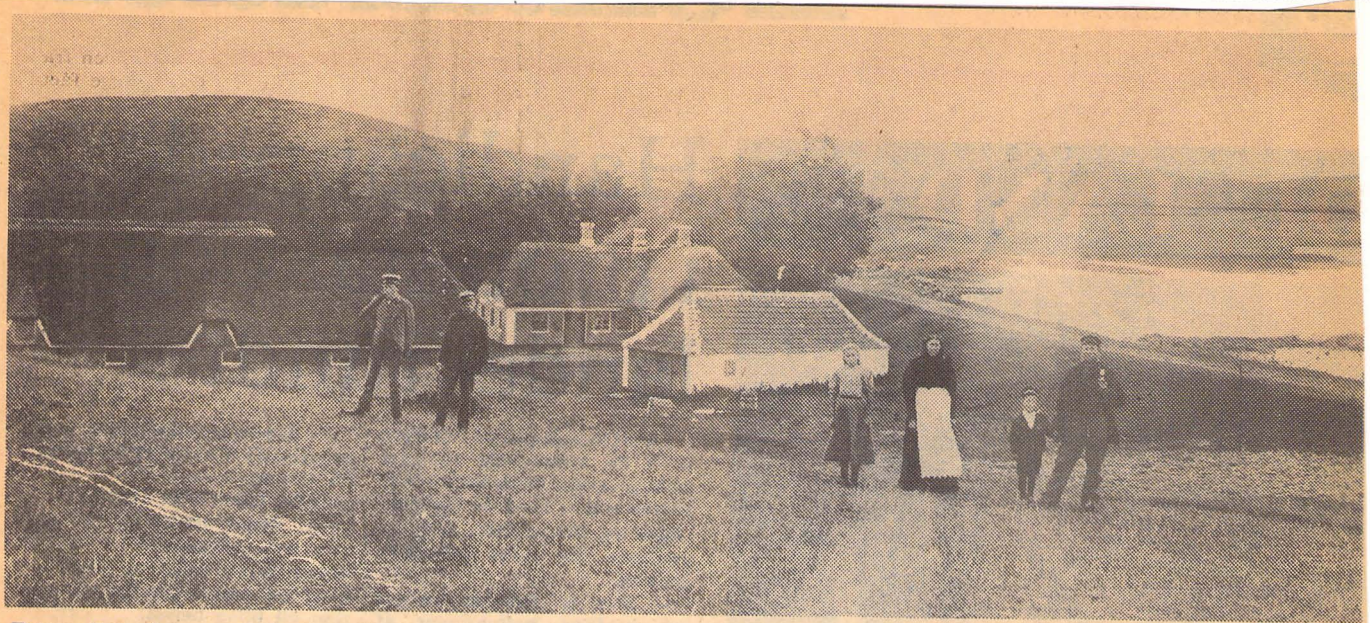
- følgende udkrevet fra "Danske Sagn, - som de har lydt i Folkemunde", samlede og tildels optegnede, udelukkende efter utrykte kilder, af Evald Tang Kristensen, Jacob Zeuners Bogtrykkeri, Aarhus 1900.

Bind 6, 3 afsnit: Frimurere, no. 67, side 19:

" - - - der var en præst i Ugilt, der hed Trap, han var saa slem til at spille kort, især med **Jens Møller i Dals Mølle**, en stor tyk én, og de havde saadan deres handel allenstedens med hinanden og var som kammerater. Saa blev det hen mod den tid, da præsten skulle dø, for han var frimurer og vidste nok, hvad tid det skulle være. Han gik da hen og bestilte en murer til at mure hans grav i Taars Kirke, og han gik og saa til ham hver dag; om han snart var færdig at mure den?. En dag siger han, at nu maatte de stræbe at blive færdige, for det var paa tiden, og han skulle have hans murske og hammer med sig i graven, det maatte de sørge for.....

Saa døde han, og da han skulle nu begraves, var der mange med af de store gaarde, og **Jens Dals Møller** kjørte med liget. Siden han kom i jorden, og der var blevet prædiket over ham, skulle **Jens Dals Møller** jo hjem igjen. Men da det altid er brugeligt (*c: tradition for*), at den der kører med liget til kirken, skal være sidst hjem igjen, saa holdt han sig jo tilbage. De andre kjørte, men han kom ikke. De kom hjem, men han ikke. Det kunne de ikke forstaa. Kræn Ugilt og Jens Dals Møller var gode venner, og da han omsider endelig kom, ville han have at vide af ham, hvad han havde tøvet efter saa længe?. Men det ville han ikke sige ham, endda de var saa kontente. Mange aar efter spurgte han ham atter om det, men han ville ikke endnu sige det. Folk mente, at han og den døde præst havde haft en samtale med hverandre.....".

- meddelt af Kirsten Pedersen, Ugilt.

Fotografiet må være mindst 70, måske 75 år gammelt. Møllehjulet ved Dalsmølle vandmølle er skjult bag stuehuset med skorstenene. Huset er nu forsvundet, og det ny stuehus ligger, hvor dæmningen her ses. Længen tv. eksisterer derimod stadig.

Sådan så søen ved Dalsmølle ud

Der er dukket et morsomt gammelt fotografi op af mølesøen ved Dalsmølle, som Søfonden i Hjørring nu har planer om at genskabe. Fotografiet ejes af sparekassekasserer Kr. Nielsen, Tårs, som selv boede på ejendommen det meste af 50 år.

Han kom dertil i 1922 som 2-årig. I nogle år var han væk fra ejendommen, men ejede den, til han solgte den i 1972. Fotografiet fik han for nogle år siden af en gammel kone på Bollervej, som var en slægtning til cigarhandler Møller Sørensen i Hjørring.

Kr. Nielsen mener, at mølesøen blev udtørret i 1912 (og

altså ikke i 1907, som nævnt i artiklen i lørdags).

Fotografiet er taget fra bakken sydvest for gården, og man ser den hyggelige, stråtækte vandmøllegård, som gemmer sig bag den dæmning, som stemmede søen op. I baggrunden ses en bakke, som nu er groet til med en lille nåleplantage.

Der er to bække, der løber sammen ved Dalsmølle — hvorefter de kaldes for Dalsmølle Bæk, som fortsætter til Uggerby Å.

Sydøstfra kommer Kragdrup Bæk, hvis løb vil blive dækket af søen et langt stykke, hvis den bliver til noget. Nordøstfra kommer Stoksted Bæk, som er den vandrigeste. Derfor mener Kr. Nielsen også, at denne bæk har været stemmet op, og han mener at have set rester af stolper. På samme måde kan man se rester af træværk fra selve vandmøllen ved gården i Dalsmølle.

En af dem, der kan huske mølledammen, er det tidligere postbud, den 86-årige Axel Andersson, Tårs, som er født i Græsdal:

- Den dækkede nok 3 tdr. land, fortæller han, og markerne ved V. Kragdrup og Sdr. Stoksted gik ned til den. Jeg husker, at jeg som ungkarl gik til gymnastik sammen med nogen fra Dalsmølle. Det har nok været i 1910, at jeg var på besøg hos dem. Og jeg tror bestemt ikke, at søen var der den gang, så årstallet 1907 for udtørringen er nok rigtigere end 1912.